

TEATRE I TELEVISIÓ. JOSEP M. BENET I JORNET. PREMI EXTRAORDINARI BLANQUERNA DE COMUNICACIÓ 2010.

La Facultat de Comunicació Blanquerna ha concedit el seu Premi Extraordinari 2010 a Josep M. Benet i Jornet, en reconeixement de la seva trajectòria autoral i amb gratitud per la seva contribució decisiva, tant per haver fet de la dramaturgia catalana un referent teatral europeu de primer nivell, com per haver generat —com a guionista i home de televisió— un model autòcton de sèries de llarga durada, que ha contactat amb èxit amb audiències àmplies, i que ha permès la professionalització d'un ampli sector de guionistes de ficció dramàtica a Catalunya.

1

Com a autor de teatre, des de 1963, Benet i Jornet ha escrit 47 obres (i alguna més que ell no compta). Són 47 obres en 47 anys, en un exemple de constància i de perseverança. És un esforç de mèrit en si mateix, però és un esforç més

rellevant si recordem l'ampli període —feliçment superat— de desprestigi i d'abandó que la figura de l'escriptor de teatre va sofrir al nostre país. Aquesta constància i aquesta perseverança, i la seva permanent disposició a llegir i a ajudar els autors joves, han fet de Benet un catalitzador i un inspirador de la millor generació de dramaturgs de la nostra història, reconeguda avui internacionalment.

En paraules del crític Marcos Ordóñez, Benet i Jornet és ara mateix el millor escriptor teatral d'Espanya. Però, curiosament, no és en castellà que les seves obres —traduïdes a més de trenta idiomes, i estrenades a 16 països— han obtingut un major reconeixement. Cal destacar el cas d'Alemanya, o el de França, on una editorial de prestigi (Les Éditions de l'Amandier) l'ha incorporat al seu catàleg, que és un veritable cànon teatral contemporani, i n'ha publicat ja vuit traduccions.

Arreu del món, el seu nom és sinònim de risc creatiu i d'ambició literària, i la seva trajectòria autoral és reconeguda per haver sabut actualitzar de forma continuada el seu llenguatge teatral, al llarg d'aquests quaranta-set anys de grans i ràpids canvis dramaturgics arreu del món.

2

Com a home de televisió, el seu currículum arrenca amb la seva tasca com a responsable de dramàtics de Televisió Espanyola a Catalunya, sota l'empareda valenta i generosa de Juan Manuel Martín de Blas. Eren els anys del final de la dictadura i, després, dels inicis d'una televisió pública democràtica; encara no existia Televisió de Catalunya, i el concepte de dramàtics a televisió s'aplicava sobretot a l'adaptació de textos teatrals i narratius a un format de «teatre filmat» en un plató. D'aquest període cal dir, amb lletres majúscules, que per a molta gent (com jo mateix) aquelles produccions van ser el nostre primer contacte regular amb la nostra tradició literària. Molts anys després, el 2001, i en un context televisiu comercialitzat, i més hostil per a les adaptacions literàries, Benet va insistir en aquest camí amb la producció de *Mirall trencat*, a partir de la novel·la de Mercè Rodoreda, que va ser emesa per Vía Digital i per TV3, amb bones xifres d'audiència.

Com a guionista, com dèiem, el talent dramàtic de Benet i Jornet ha possibilitat l'existència d'un model de ficció catalana de *prime time*, capaç d'enfrontar-se a la competència desproporcionada de les superproduccions

americanes, i de les produccions estatals. Per posar tan sols un exemple, diumenge passat *Ventdelplà* va ser la ficció més vista a Catalunya, amb seixanta mil espectadors més que la segona (que era una producció nord-americana).

Aquest model de telesèries ha creat llocs de treball estables i continuats, i ha permès que Televisió de Catalunya no sigui una cadena merament compradora de ficció, sinó que disposi d'una producció pròpia competitiva en l'àmbit dels dramàtics. Cal fer notar, també, que aquest model de producció (capitanejat pels equips de DiagonalTV) s'ha exportat amb èxit a Espanya, amb sèries com *La Señora*, o *Amar en tiempos revueltos*, una sèrie premiada internacionalment.

És bo recordar que Benet, de fet, va escriure les primeres telesèries per a Televisió Espanyola a Catalunya, amb títols com *La senyora Llopis declara la guerra*; *A través del celobert*; *Vídua però no gaire*, o *Recordar, perill de mort*.

Però és l'any 1994 quan es produeix en aquest camp un radical punt d'inflexió amb l'emissió per TV3 dels 190 capítols de la sèrie *Poble Nou*. Històries de proximitat,

personatges reconeixibles, conflictes dramàtics ben travats, qüestions socials abordades amb claredat i esperit democràtic, tabús culturals explorats amb llibertat, clucades d'ull al costumisme, recursos del melodrama, recursos del *thriller*, recursos humorístics sense barroeria ni estigmatització d'arquetips... Són, potser, algunes de les claus creatives d'aquest model.

Després de *Poble Nou*, Benet ha estat al davant, o al darrere, de *Pedralbes Centre*, *Rosa*, *Nissaga de poder*, *Laberint d'ombres*, *Nissaga / L'herència*, *Rias Baixas* (una sèrie per a la televisió gallega), *Mirall trencat*, o *Ventdelplà*, entre d'altres.

Fent una suma ràpida, com a dialoguista o escaletista o biblista o director argumental, Benet ha participat, com a guionista, en més de 1.000 hores de ficció dramàtica per a televisió.

I en tota aquesta labor cal tornar a destacar l'actitud formativa, de mestratge, que ha guiat la seva feina.

És un èxit personal haver alçat aquestes més de 1.000 hores de televisió, però segurament és un èxit encara més gran, pensant com a societat, que seguint aquesta via Lluís

Arcarazo i Jordi Galceran possessin en marxa *El cor de la ciutat*, o que David Plana estigui fent ara la direcció argumental de *La Riera*. Són només tres noms, entre molts d'altres (Joan Marimon, Enric Gomà, Gisela Pou, Carme Morell, Pere Riera, etc.), que són fills del seu mestratge i que garanteixen la continuïtat d'una ficció catalana —popular i de qualitat— a televisió.

En unes Jornades com aquestes, dedicades a Joves i Comunicació, sembla important subratllar aquesta idea: que el bon futur del joves depèn, en bona part, de la possibilitat de tenir bons mestres, com Josep M. Benet i Jornet.

ESTEVE MIRALLES

Escriptor i professor

d'Humanitats i Comunicació (URL)

**Defensa del premiat, llegida en l'acte d'entrega,
l'11 de març de 2010, a Barcelona, en el marc de
les XVI Jornades Blanquerna de Comunicació
2010, organitzades per la Facultat de Comunicació
Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.**